

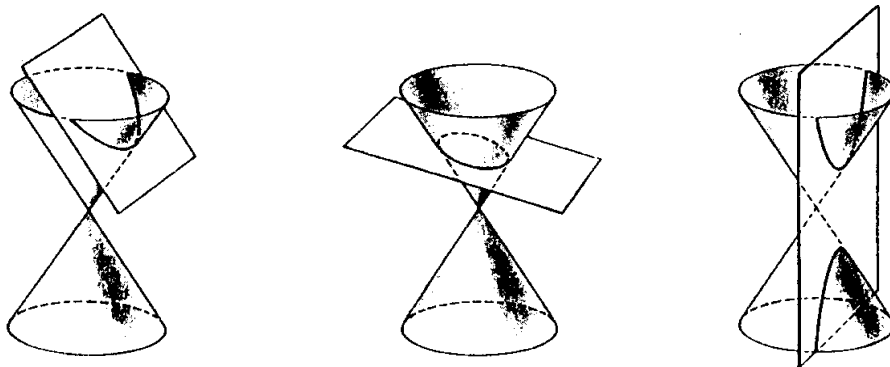
บทที่ 5
ภาคตัดกรวย
(The Conic Section)

5.0 คำนำ

ภาคตัดกรวยเป็นเส้นโค้งที่เกิดจากการเอาระนาบตัดกับกรวยกลม มีวงรี พาราโบลา และไฮเพอร์โบลา

ถ้าระนาบตัดกับกรวยกลมซีกใดซีกหนึ่งของกรวยจะได้เส้นโค้ง พาราโบลา ถ้าระนาบตัดกับกรวยกลมโดยที่ระนาบไม่ขนานกับแกนของกรวยคือ ตัดกรวยเพียงซีกเดียวและเป็นเส้นโค้งปิด เส้นโค้งที่เกิดขึ้นเรียกววงรี

ถ้าระนาบตัดกับกรวยกลม โดยขนานกับแกนของกรวยกลม จะได้ เส้นโค้งไฮเพอร์โบลา ดังรูป

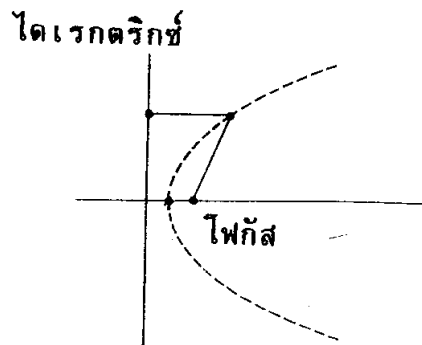

รูป 5.0

เรขาคณิตวิเคราะห์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพีชคณิต และเรขาคณิต ในบทนี้จะศึกษาถึงการสร้างสมการพีชคณิตซึ่งแทนภาคตัดกรวย

5.1 พาราโบลา (Parabola)

นิยาม 5.1.1 พาราโบลา คือเซตของจุดในระนาบซึ่งอยู่ห่างจากจุดตรึงจุดหนึ่งและเส้นตรงที่ถูตรึงเส้นหนึ่งเป็นระยะเท่ากัน

รูป 5.1.1

จุดตรึงเรียกว่าจุดโฟกัส (focus) ของพาราโบลา
เส้นตรงที่ถูตรึงเรียกว่าเส้นไดเรกทริกซ์ (directrix)
เส้นตรงที่ผ่านจุดโฟกัสและตั้งฉากกับเส้นไดเรกทริกซ์เรียกว่าแกน (axis) ของพาราโบลา

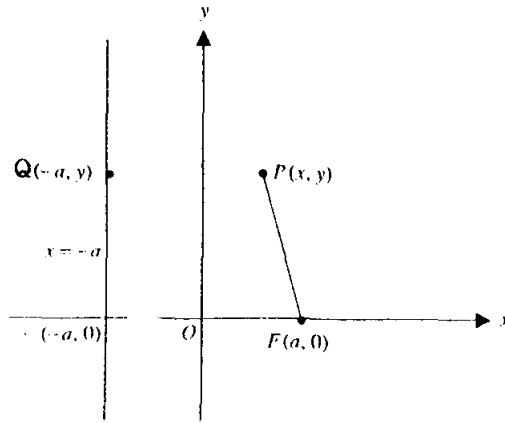
จุดที่พาราโบลาตัดกับแกนของพาราโบลาเรียกว่าจุดยอด (vertex) ของพาราโบลา

เส้นตรงที่ผ่านจุดโฟกัสและตั้งฉากกับแกนของพาราโบลาและถูกตัดโดยพาราโบลาเรียกว่าเลตัสเรกตัม (Latus rectum)

สมการพาราโบลาจุดยอดอยู่ที่จุดกำเนิด

1. แกนของพาราโบลาคือแกน x จุดยอดอยู่ที่ $(0,0)$ โฟกัสอยู่ที่ $F(a,0)$ และสมการไดเรกทริกซ์คือ $x = -a$

ให้ $P(x,y)$ เป็นจุดใด ๆ บนกราฟ Q เป็นจุดปลายเส้นตั้งฉากจาก P บนเส้นไดเรกทริกซ์ ดังนั้น Q มีพิกัด $(-a,y)$

รูป 5.1.2

P อยู่บนพาราโบลา ดังนั้น

$$|PF| = |PQ|$$

$$\sqrt{(x - a)^2 + (y - 0)^2} = \sqrt{(x + a)^2 + (y - y)^2}$$

$$(x - a)^2 + y^2 = (x + a)^2$$

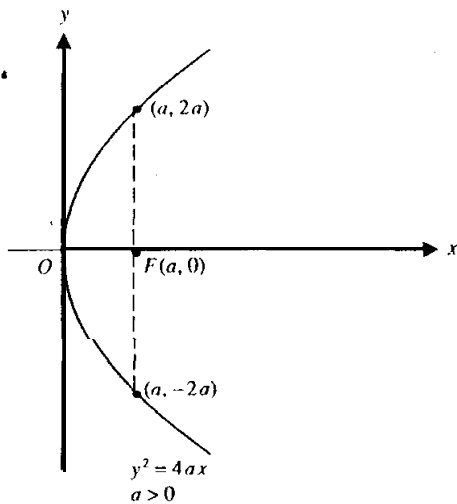
$$x^2 - 2ax + a^2 + y^2 = x^2 + 2ax + a^2$$

$$y^2 = 4ax$$

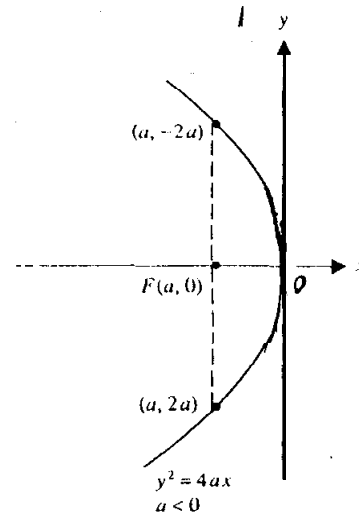
จากสมการนี้ a อาจมีค่าบวกหรือลบก็ได้

ถ้า $a > 0$ จะได้รูปพาราโบลาเปิดทางขวา

ถ้า $a < 0$ จะได้รูปพาราโบลาเปิดทางซ้าย ดังรูป

รูป 5.1.3

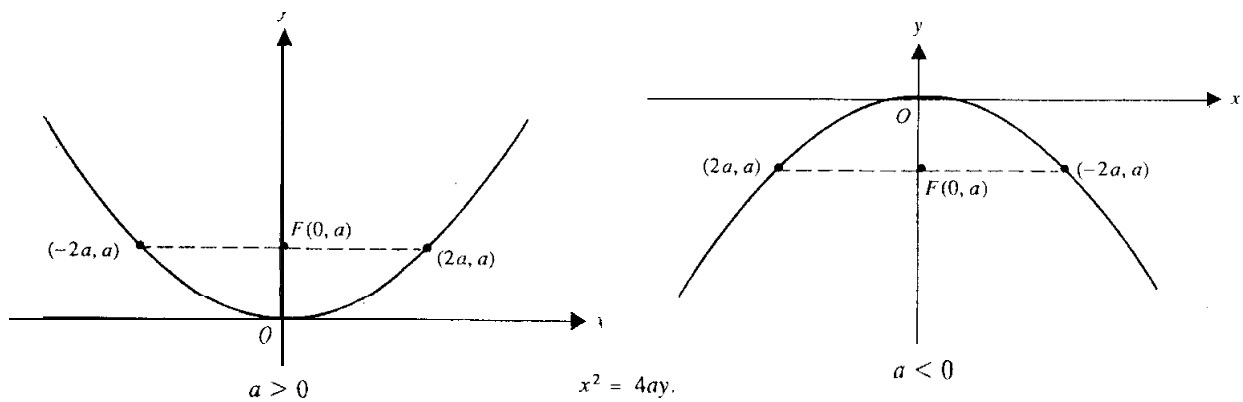
2. แกนของพาราโบลาคือแกน y จุดยอดอยู่ที่ $(0,0)$ โฟกัสอยู่ที่ $F(0,a)$ และสมการไคเรตริกซ์ คือ $y = -a$

วิธีหาสมการทำในทำนองเดียวกับข้อ 1 คือให้ $P(x,y)$ เป็นจุดบนพาราโบลา จะได้สมการ

$$x^2 = 4ay$$

ถ้า $a > 0$ จะได้พาราโบลาเปิดข้างบน

ถ้า $a < 0$ จะได้พาราโบลาเปิดข้างล่าง ดังรูป

รูป 5.1.4

ความยาวของเลตส์เรกตัม ของพาราโบลาหาได้โดยแทน $x = a$ ในสมการ $y^2 = 4ax$ หาค่า y ได้เท่ากับ $\pm 2a$ หรืออาจจะแทน $y = a$ ในสมการ $x^2 = 4ay$ หาค่า x ได้เท่ากับ $\pm 2a$ ดังนั้นความยาวเลตส์เรกตัมของพาราโบลาเท่ากับ $|4a|$

ตัวอย่าง 5.1.1 กำหนดสมการพาราโบลา $y^2 = -12x$ จงหาพิกัดของโฟกัส สมการไคเรตริกซ์ และจุดปลายเลตส์เรกตัม พร้อมทั้งเขียนกราฟ

วิธีทำ จากสมการ $y^2 = -12x$
 เทียบกับสมการ $y^2 = 4ax$
 จะได้ $4a = -12$
 $a = -3$

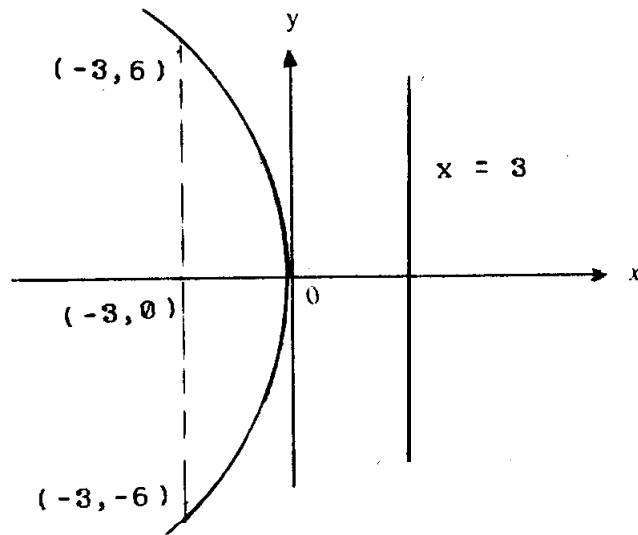
จุดโฟกัสคือ $F(a, 0)$ นั่นคือ $F(-3, 0)$

สมการไดเรกทริกซ์ คือ $x = -a$

$$x = -(-3) = 3$$

ความยาวเลตัสเรกตัม = $|4a| = |4(-3)| = 12$

จุดปลายเลตัสเรกตัมคือ $(-3, 6)$ และ $(-3, -6)$

รูป 5.1.5

ตัวอย่างที่ 5.1.2 จงหาสมการพาราโบลา จุดโฟกัสอยู่ที่ $(0, \frac{5}{4})$ และมี

สมการไดเรกทริกซ์ $y = -\frac{5}{4}$ หาความยาวเลตัสเรกตัม

พร้อมทั้งเขียนรูป

วิธีทำ จากจุดโฟกัส $(0, \frac{5}{4})$ ทำให้ทราบว่า แกนของพาราโบลาอยู่

บนแกน y สมการคือ

$$x^2 = 4ay$$

ในที่นี้ $a = \frac{5}{4}$

สมการคือ $x^2 = 5y$

ความยาวเลตัสเรกตัม = $|4a| = |5| = 5$

